

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
pol leta	" 6—
četr leta	" 3—
na mesec	" 1·10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
pol leta	" 9—
četr leta	" 4·50
na mesec	" 1·60

Za inozemstvo celo leto 28—

Upravljanje: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzojavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Ogrski državni zbor. — Adresna debata končana.

Budimpešta, 21. julija. Po dva tedenskem prerivanju se je vendarle včeraj končala adresna debata v ogrskem državnem zboru in sicer z ostrom in pikrim zaključnim govorom bivšega predsednika Julija Justha, ki je vse neuspehe svoje pri volitvi propadle stranke zvalil na ramo sedanje prevladajoče delovne stranke in sedanje vlade. Med Justhovim govorom je prišlo do ostrih kontroverz med njimi in poslancem delovne stranke grofom Mondbachom. Posledica te kontraverze je poziv na dvojboj. Na koncu je opozicija Justha kar najživahnejše aklamirala.

Boromejska enciklika. — Protestno gibanje med avstrijskimi protestanti.

Dunaj, 21. julija. Dunajski protestantski prezبiterij ima danes sejo, v kateri hoče najdodčnejše protestati proti publikiranju boromejske enciklike v dunajski nadškofiji. Protestnemu gibanju so se pridružili tudi starokatoliki. Iztotako se prirede po vsej Avstriji v takoimenovanih senioratnih zborih in v posameznih mestih protestna zborovanja protestantov radi razglasitve enciklike. Med drugimi se bodo vršila protestna zborovanja tudi v Gradeu, v Ljubljani na Zgornjem Štajerskem in v Celju.

Po adresni debati v ogrskem državnem zboru.

Budimpešta, 21. julija. V zadnjih dneh je prišlo radi številnih žalitev, ki so padle tekom adresne debate, do pet časnih afer, ki se rešijo danes ali jutri.

Minister zunanjih zadev, grof Aerenthal v Marijinih Varih.

Dunaj, 21. julija. Danes se odpreje minister zunanjih zadev, grof Aerenthal, v Marijine Vari. Tamkaj se sestane z grofom Aerenthalom novi nemški državni kancelar Kiderlen-Wächter. Oporeka pa se, da bi se pri tej priliki razpravljale kake važnejše stvari med obema državnika. Nasprotno je soglasje med obema državama tako popolno, da ni prav nobenih točk, glede katerih bi bilo treba, da bi se razpravljalo obsežneje o njih. V Marijinih Varih se sestane z grofom Aerenthalom najbrže tudi turški zunanji minister, vendar pa glede tega sestanka sedaj še ni nič gotovega. Že iz tega se lahko razvidi, da v zbljanju med Turčijo in trozvezo za sedaj še ne more biti nobenega govora. Castniška poročila o iskanju zaslombe s strani Turčije pri trozvezni, se more imenovati le nekaka hvaležnost Turčije, ki je zlasti nasproti Nemčiji radi njenih korakov v korist Turčije, res hvaležnosti dolžna.

Trgovinska pogodba med Avstrijo in Srbijo.

Dunaj, 21. julija. Trgovinska pogodba med Avstrijo in Srbijo je že perfektna. Pogodbo podpišejo v par dneh. Srbska se je zadovoljila z mno-

go manjšimi koncesijami, nego jih je imela v trgovinski pogodbi, ki se je anulirala leta 1908. Avstro-Ogrska ni glede znižanja tarifov stavila skoraj nobenih pogojev in je le zasledovala to, da ne sklene nikake pogodbe glede največje trgovinske ugodnosti, temveč da stopi na mesto take pogodbe popolnoma normalna carinska pogodba, četudi se ne more trdit, da pomenja takšna pogodba bogove kako pridobitev ali ugodnost. Sedanja trgovinska pogodba nima niti za srbsko, niti za avstro-ogrsko trgovstvo posebnih udobnosti in ugodnosti. Zlasti se mora omeniti, da je bil za časa ogrskega poljedelskega ministra Daranya dovoljen večji kontingenčni za uvoz klavne živine, nego po sedanjih trgovinskih pogodbah s Srbijo in Rumunijo. Kontingenčni, ki se je dosegel pod ministrom Daranyjem na uvozu klavne živine iz Ogrske v Avstrijo, se s sedanjim kontingenčnom Srbije in Rumunije ne doseže. Zadovoljive so avspicije, da se z Bolgarsko kmalu sklene trgovinska pogodba, ki mora brezdvomno stopiti na mesto obvezne največje ugodnosti. To pa je tudi edino dobro pri celiem tem pogodbenem sklepanju.

Poslanec Markhl svojim volileem.

Ljutomer, 21. julija. Državni poslanec Markhl je imel v svojem volilnem okraju shod, v katerem je poročal o svojem delovanju in sedanjem političnem položaju. Glede slovenskih vseučiliških zahtev je trdil, da jim manjka vsake stvarne podlage. Za Slovence bi bilo po njegovem mnenju boljše, da bi si osnovali gospodarske šole, ker vseučilišče bi ne bilo za drugega, nego da bi se na njem vzgojevala hujskajoča uradniška tolpa. Odgovitev državnega zpora zelo obžaluje. Po odgovoditvi je vse mogoče. Med te mogoče stvari spada tudi razpust parlamenta. Slovenci hočejo s svojo izsiljevalno politiko z drugimi Slovani vred ugonobiti, odnosno udušiti Nemce v Avstriji, toda to se jim ne bo posrečilo, ker Nemci tem napadom ne podležejo in bodo končno vendarle kot zmagovalci izšli iz tega boja. — To blebenta poslanca Markhla so njegovi volini backi sprejeli z velikim zadelenjem na znanje.

Štajerski namestnik grof Clary v Trbovljah.

Trbovlje, 21. julija. Štajerskemu namestniku se priredi ob prihodu v Trbovlje, kjer si namerava ogledati rudnik in druga podjetja ter javne naprave, oficijsken sprejem. Tega se udeležijo vsa trboveljska narodna društva s Sokoli na čelu. Namestnik se mora na lastne oči prepričati in tudi slišati, da so Trbovlje s Hrastnikom slovenski kraj in da so Nemci ter nemškutarji le nadležni tujevi, ki delajo po nepotrebni nemir ter provocirajo domače prebivalstvo. Iz teh razlogov se že dokaj živahnog agitira za okrašenje poslopij s slovenskimi trobojnicami.

Trbovlje, 21. julija. Čujemo, da se bodo namestniku ob njegovem obisku v Trbovljah sporočile razne lokalne želje in potrebe, zlasti pa da bi bile Trbovlje z ozirom na število prebivalstva in svojo davčno moč povzdignjene v trg. To bi bilo največjega pomena za bodočo sestavitev laškega okrajnega zastopa.

Klerikalni potoj v Vrbju pri Žalcu.

Žalec, 21. julija. Čevljar Franc Cokan, kateri je bil minulino nedeljo po noči na povratku s Ciril-Metodove slavnosti v Žalcu smrtno nevarno ranjen, je začel danes bloditi in bo najbrže umrl.

Zalec, 21. julija. H klerikalnemu potoju v Vrbju vam sporočam še naslednje podrobnosti: To nedeljo je bila obletnica znanega poboja, katerega so tudi izvršili člani klerikalne mladinske organizacije v Vrbju. Pantje so imeli pikto na tov. Janeza Drobeža, samo zaradi tega, ker se je udeležil »brezverske« Ciril-Metodove slavnosti v Žalcu. Niso ga dobili, zato pa sta jim prišla v pest kmet Korent in čevljar Franc Cokan. Tega je zlasti napadel kmečki fant Pesko, kateri je bil že enkrat zaradi napada na g. Šušteršiča iz Žalca iz političnega sovraštva občutno kaznovan. Pesko se je udeležil klerikalnega mladinskega »izobraževalnega« tečaja v Mariboru in je kmalu na to po nekem naprednem shodu v Gričah naprednjaka Šušteršiča smrtno nevarno ranil. Cokanu je sedaj prezel pljuča in je malo upanja, da bi okreval. Vsi napadaleci so cerkveni peveci.

Zalec, 21. julija. Splošno mnenje je, da zaslužijo v prvi vrsti kazzen za vrbski zločin intelektualni njegovi povzročitelji in med temi se imenujejo v prvi vrsti kaplana Schreiner in Jehast ter iz žalske občinske službe izbranjeni organist Zupanc. Čudno je, da se je bojevitost klerikalnih fantov v žalski okolici, odkar »delujeta« tu Schreiner in Jehast, več ko potrojila.

Pozno pojasnjen zločin.

Maribor, 21. julija. V mariborski bolnišnici je umrl kmečki fant Herzog iz Rač, katerega je ob priliki nekega pretepa pred Mohorkovo gostilno v Račah nemški polir Sauer v silobranu smrtno nevarno ranil. Na smrtni postelji je priznal Herzog, da je sam pred dvema letoma v Gradeu nekoga zbodel do smrti, a ga niso dobili kot krivec, temveč je že nekdo drug sedaj zaradi istega zločina ves ta čas zaprt. Po nedolžnem obsojenega so na brzjavno obvestilo izpustili.

Reklama za »slovensko« podjetje.

Celje, 21. julija. Tukajšnje slovenske špecerijske trgovce je obiskoval te dni nek možak, kateri se je predstavljal v sumljivi šmokovski nemščini »als den Agenten der »Gospodarska zveza« in Laibach«. To klerikalno podjetje se lepo priporoča slovenskim tvrdkam z agentom, ki niti slovenski ne zna!

Nemško učiteljsko zborovanje v Gradeu.

Grade, 21. julija. Včerajšna otvoritev nemškega učiteljskega zborovanja se je izvršila z »živio-klic« na cesarja. K zborovanju so prišli zastopniki vlade, dežele in mesta, dalje številni državni in deželnii poslanci.

Krščansko - socijalna nasilstva na Dunaju.

Dunaj, 21. julija. Dva dni zapore doma so krščanski socijali na Dunaju razbili od naprednjakov skliceane shode. Na teh shodih so nameravali poročati posamezni napredni občinski svetniki dunajski o škandaloznih razmer dunajskih komunalne politike. Krščanski socijali so razbili shode, da se na ta način izognijo neprijetnosti, dajati radi teh razmer javnosti odgovor. Včeraj se je vršilo skupno posvetovanje vseh dunajskih naprednih političnih društev, da se dogovorijo, kaj je potrebno ukreniti proti tem krščansko-socijalnim nasilstvom. Javna zborovanja se bodo vršila tudi še vnaprej in napredni poslanci hočejo zahtevati od ministrstva notranjih zadev nov zborovalni varstveni zakon, ki bo dajal zborovalem tudi nasproti napadom in nagajivestim komune gotovo varnost.

Nemški cesar na Dunaju.

Dunaj, 21. julija. Iz zanesljivega vira se poroča, da pride nemški cesar Viljem dne 20. septembra obiskat našega cesarja.

Gibanje med tekstilnim delavstvom v Brnu.

Brno, 21. julija. Društvo industrijev za izdelovanje sukna je izjavilo, ker je delavstvo odklonilo posredovanje obrtnega inšpektorja, da je odpoved delavstvu določena s 23. t. m. Če bi se delavstvo v zadnjem trenotku ne odločilo za drugo takto, se v nedeljo zapro vse tovarne in bo 12.000 delavcev ob službo.

Žetev v Ameriki.

Winepeg (Canada), 21. julija. Žetev je letos jako slaba in zaostaja za lansko več kakor za polovico.

Strajk železničarjev na Angleškem.

New Castle, 21. julija. Strajk železničarjev se vedno bolj razširja in postaja vznemirljiv. Železničarji ustavljajo z malimi izjemami povsod delo: Osebni promet je zelo oviran, tovorni promet pa v posameznih krajih populoma počiva.

Udeleženci slovenskega kongresa v Carigradu.

Carigrad, 21. julija. Pet udeležencev slovenskega kongresa v Sofiji, med njimi dr. Kramář in predsednika ruske duume Gučkova, je povabil ruski poslanik v Carigradu k sebi na diner. Večera so se udeležili tudi turški veliki vezir, vsi turški ministri in predsednik turškega parlamenta.

Razgovor z bolgarskim finančnim ministrom.

Ko smo se slovanski žurnalisti dne 3. t. m. vozili v Sofijo, so na postaji v Dragomantu priklopili našemu vlaku salonski voz, v katerem se običajno vozijo bolgarski ministri.

Sprevodniki so nam na to povedali, da se vozi z nami finančni minister Salabashev.

Kmalu na to je vstopil v naš kupe mlad gospod, ki je nam rekel, da se nahaja v ministrovem spremstvu in da je prišel k nam se seznanit, ker je izvedel, da smo Slovenci.

Predstavili smo se drugi drugemu in spregovorili par vljudnih besed.

Gospod je na to odšel. Kmalu na te se je vrnil ter mi rekel, da bi bilo ministru Salabashevu zelo drago, ako bi ga hotel kdo izmed Slovencev posetiti v njegovem salonu. Izgovarjali smo se, da smo v navadni potni obleki itd. A vse to ni nič pomagalo, prijatelj Bolgar je venomer sili, naj ministra obišče vsaj eden izmed nas. Končno sem se odločil jaz.

Mladi bolgarski znanec me je peljal v ministrov salon. Ko sem vstopil, je sedel minister na divanu poleg mize tik ob vhodu.

Njemu nasproti ste sedeli njegova gospa, dama junionične postave in njegova hčerka, krasno 16 do 17 letno dekle, z izrazito bolgarskim tipom.

Minister Salabashev, velik, močan mož, plavih las, nima na sebi ničesar bolgarskega. Če bi ga srečal na ulici v Sofiji, bi ga nemara proglašil za kakšnega nemškega profesorja, ki potuje po Balkanu v naučene svrhe.

Ko sva vstopila v salon, je minister vstal, ko me je bolgarski znanec predstavil, mi je prijazno podal roko ter dobrodošno vzliknil: »Mnogo sem že čital o Slovencih, a dosedaj še nisem spoznal nobenega.«

Velel mi je, naj se vsedem na fotelj.

Na to me je jek izpravljati to in ono: O kulturnih in političnih razmerah slovenskih, o šolstvu, o gospodarskem razvoju terato se je informiral o zdravstvenem stanju župana Hribarja ter vprašal, akoprije na vseslovenski kongres. Ko sem mu povedal, da je g. župan zadržan se udeležiti kongresa, je pripomnil, da obžaluje, češ da bi rad poznal tega znamenitega moža.

Na to sva jela govoriti o raznih kulturnih in političnih vprašanjih, tičočih se Bolgarske.

Na mojo opazko, da je v zadnjem času mnogo čitati o ustanovitvi druga bolgarskega vseučilišča, je zanimalno zamahnit z roko ter pripomnil: »Listi so krivo ponučeni. Verjmite mi, da pri nas na ustanovitev

drugega vseučilišča resno nihče ne misli. Eno vseučilišče nam zasedaj popolnoma zadostuje, vzgoji nam popolnoma dovolj intelligence.

Drugo vseučilišče bi samo pomnoževalo vrste učenega proletariata, kar bi pa prav gotovo ne bilo v interesu države.

Druga pa je stvar s tehniško visoko šolo. Do sedaj imamo, kakor vam bo morda znano, samo tehniško fakulteto na vseučilišču.

To fakulteto izpopolniti in jo eventualno preustrojiti v samostojno visoko šolo, o tem pač vrlaže že daje časa resno razmišlja.

In nemara prav na tem temelju sioni časnikarska vest o ustanovitvi drugega našega vseučilišča.«

Prešla sva na to na odnosa med Bolgarsko in Srbijo. Vprašal sem: »Vaša ekselencija, kakšno je sedaj razmerje med Bolgarsko in Srbijo? Ako je verjeti časopisom, so se prav v zadnjem času prijateljski odnosi med obema državama znatno poslabšali!«

Minister je energično zmajal z glavo ter odgovoril: »Ne, ne, to ni res, to so časnikarske race. Lahko naglašam, da razmerje med Bolgarsko in Srbijo že ni bilo dolgo tako intimno prijateljsko, kakor prav sedaj.«

»Potem se je pač nadejati, sem pripomnil, »da pride v kratkem do carinske unije med obema državama!«

Minister Salabashev: »Dvomim. Carinsko unijo smo sklenili l. 1906. s Srbijo, a to je prepričila Avstrija. Sedaj je položaj drugačen, zato je malodane izključeno, da bi v doglednem času prišlo do bolgarsko-srbske carinske zveze.«

Na opazko, da je to s slovanskega stališča žalostno, je minister pripomnil: »Da, da, tudi jaz to obžalujem!« (Ta ministrica izjava je v nasprotju z vestjo iz Belgrada, priobčeno v snočni številki našega lista, da je bolgarska vlada poklicala v Sofijo svojega belgradskega poslanika Toševa, da mu da pooblastilo za pogajanja o carinski uniji s Srbijo. Kaj je sedaj resnično: ministrove besede ali belgradska vest, saj je znano, da državniki semtretje govore prav nasprotno od tega kar mislimo. Opomba pisčeva.)

Pogovor se je na to okrenil makedonskemu vprašanju.

»Gospod minister, sem dejal, makedonsko vprašanje je prav sedaj bolj pereč kakor kdaj preje, ali se je nadejati skorajšnje definitivne njegove rešitve?«

Salabashev je postal silno resen in se je globoko zamislil. Na to je počasi, polagajoč vsako besedo na tehtnico, spregovoril: »Položaj v Makedoniji je za slovansko naseljenje

silno težak, vendar pa ni več tako obupen, kakor je bil pod starim režimom.

Turčija je sedaj ustavna država, na njenem krmilu so moderni svobodomiselni ljudje, za to se je nadejati, da napočijo tudi za Makedonijo v kratkem boljši časi.«

»Ekselencija, sem začudeno vprašal, »Vi v to verujete? Malo poznam Makedonijo, prepotoval sem jo sicer, a ne verujem, da bi kdaj bilo dobro za Makedonijo pod tem ali onem turškim režimom.«

Salabashev je resno zrl v daljavo. Nobenega odgovora ni dal, a z njegovega obraza je bilo čitati: »Prav govorš!...«

To je vsebina interviewa z bolgarskim finančnim ministrom.

Deželni odbor v službi denuncijantov.

V Vipavi je nastavljen za živonozdravnika Ljubljjančan L. S., nedolžna stvarica, mož, ki se svoj živ dan ni nikoli brigal za politiko in ki je vse drugo, kakor pristašnapredne stranke. Mož je rad vesel in si semtretja dovoli tudi kako nedolžnc salo, sicer pa vestno izpoljuje svoje dolžnosti. A zgodilo se je nekoč, da se je docela nedolžno pošalil z ženo deželnega poslanca Perhavca. Perhavce je bil radi te šale ves v egnu. Kričal je, da bo S-u že navil ušesa in da bo ga že spravil iz Vipave. In res je mož ovadil pri deželnem odboru. Kaj je v tej ovadbi navadel, se ne ve. Dejstvo je, da je na to ovadbo pred kratkim prišel v Vipavo odpoljanec deželnega odbora, da preiše vso stvar. Uradnik je zaslišal več oseb, živonozdravnika pa ni mogel, ker je odšel po svojem poslu več dni z doma, ne da bi se mu bilo preje dostavilo vabilo na zasljanje. Ko se je vrnil, je dobil vabilo — seveda je med tem uradnik, ki je preiskoval stvar, že odšel v Ljubljano. Živonozdravnik je takoj napravil na deželni odbor vlogo, v kateri je naznani, da je na razpolago preiskovalnemu uradniku in da pride cestno na odgovor v Ljubljano dne 18. ali 19. t. m. Mesto odgovora na to je dobil preteklo sohotno dekret, s katerim se ga obvesca, da je deželni odbor v svoji seji dne 11. t. m. sklenil, da se ga iz službenih ozirov s 1. oktobrom odpušča iz službe. Pod dekretom stoji opazka: »Ker je 5 mest na Kranjskem sedaj prostih, lahko prosite za eno izmed teh mest.«

Deželni odbor je torej, ne da bi obdolženea zaslišal, verjel denuncijanti ter živonozdravnika odustrel. Storil je to, dasi je moral vedeti, da je bil Perhavčev svak, nadučitel Punčuh iz Vrhopolja pred sodiščem obsojen, ker je živonozdravniku očital nekaj sličnega, zaradi česar ga je denunciral Perhavce. In na tako denun-

cijacijo se je deželni odbor oziral in obdolžencu kar brez vsakega zaslišanja naložil najostrejšo kazeno, s katere sploh razpolaga, — odustitev. To je škandal, ki mu ni najti kmalu primere. To se pravi, da so pri deželnem odboru denuncijacijam odprta vrata in duri in da vsaka še tako podla in nizkotna denuncijacija dosegje svoj namen. Perhavce se tega dobro zaveda, zato je denuncijacija sedaj njegovo glavno opravilo. O tem bomo povedali še marsikatero zanimivo zgodbico. Pri tem seveda ne bo v najboljšo luč postavljen naš vsečasti vredni visoki deželni odbor.

Slovenski list nemških trgovcev.

Vest našega lista, da nameravajo nemški in nemčurski trgovci izdajati svoj list v slovenskem jeziku, odgovarja resnici. List bo zagovarjal interese nemških trgovcev med Slovenci, priporočal bo nemško-slovensko »sporazumljene« ter se poselno krepko zavzemal za nemško »Kranjsko hranilnico«. Razume se samo ob sebi, da ga bo bogato podpirala nemška šparkasa, a baje tudi od »Südmarke« bo dobival znatno podporo. Kdo bo urednik novega lista, še ni dognano. Baje se je uredništvo ponudilo znanemu Linhartu. Tega pa baje nič posebno ne veseli priti v Ljubljano; ljubljanska tla so zanj prevroča. Zakaj, to ve že on sam. List nemških trgovcev bo nosil ponosno ime »Dan«.

Čehi o Slovencih.

»Samostatnost«, organ čeških radikalcev, prinaša v zadnjem času stalno informativno rubriko »Slovenci«, v kateri poroča o značilnejših dogodkih iz našega kulturnega, političnega in gospodarskega življenja. Rubriko oskrbuje znani prijatelj Slovencev g. J. K. Strakatý.

Srečanje na parniku iz Carigrada v Varno.

Slovenec, ki se je udeležil vsesokolskega zleta v Sofiji in na to napravil še izlet v Carigrad, nam piše: Ko smo se pretekli petek vračali Sokoli in drugi izletniki iz Carigrada na krovu Lloydovega parnika »Brno« proti Varni, se pač nihče ni nadalj, da bi našel na parniku izletnikov še kakšnega Slovencev. Izletniki smo imeli trobojne zname z napisom »Ljubljana«. Ko smo štelali na krovu, se je nam približal gospod, ki je nas v naše velike začudenje navoril slovensko ter nas vprašal, ako smo Slovenci. Ko smo mu to pritrili, je mož radostno vzliknil: »Potem smo rojaki. Jaz sem Postojančan, Kraigher je moje ime.« Da smo bili tudi izletniki rojaka veseli, se razume samo ob sebi. Kraigher je zras na to povabil v svojo kabino — on je strojnik na parniku — ter nas imenitno pogostil prav po stari no-

LISTEK.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.

(Dalje.)

X.

Olimpija ni bila umetnica. Pele je kakor sraka in vsa njena igra je bila omejena na to, da je z rokami rogovilila po zraku in kazala noge. Spadala je med one ženske, ki niso mogle prenašati skromnih razmer, v katerih jim je bilo sojeno živeti, ki se je hotela dvigniti iz teh razmer, pa jo je vihar življenja vrgel ob tla. Gledališče je bilo zanjo, kakor za mnoge druge, zadnje zavetišče in zadnja postaja, predno je padla v blato.

Bila je bogata izkušenj. Poznala je svet in ljudi, poznala vse užitke in vsa trpljenja, a to poznanje ni imelo zanjo nobene vrednosti več, saj je bila že davno iz tistih let, ko bi si bila mogla še pomagati z njim.

»Življenje je, kakor igra,« je modrovala, ko se je, prišedši z Adelgundo iz gledališča na svoje več kot skromno stanovanje, razpravljala in obenem kuhalila čaj. »Eden mora partijo dobiti in eden jo mora izgubiti. Jaz spadam med tiste, ki so partijo

izgubili in nič mi več ne more pomagati. Nekaj let bom še životarila pri gledališču in skubila nezrele malomestne mladenci, ki se še dajo ujeti v zanjke postarne fregate, potem me bodo vrgli na cesto in končala bom v bedi in v sramoti, kakor že toliko tisoč drugih. In tudi tebe, Adelgunda, ne čaka nič drugega, če bo poslušala samo svoje sreči in sledila svojim nagnjenjem.«

Trpko je govorila Olimpija, s tisto grenkobo, ki jo ima človek v duši, kadar je resigniral, a se s svojo usodo še ni mogel spriznjaziti.

Adelgunda je plaho sedela za mizo. Oprla je glavo ob svoje roke in molče zrla pred sebe.

»Premisli dobro, kar ti svetujem,« je korakajoč po sobi nadaljevala Olimpija. »Vsak človek ima v svojem življenju trenotek, ko se za vselej odloči njegova prihodnost. Meni se zdi, da je tvoj trenotek zdaj prišel. Kaj imaš pričakovati? Razodela si mi svoje razmere in jaz ti lahko rečem, da so ti zaprti vsi izhodi. Ubegla nuna si, nimaš ne srodnikov, ne prijateljev, ki bi ti mogli pomagati, nikogar nimaš, razen tistega pisanega kapucina, ki nič ni in nič nima. Kaj moreš postati? Pestunja — natakarica — hišina — ničesar drugega. Ce imaš toliko moči v sebi, da boš mogla samo sebe premagovati in zatajevati in opravljati dolga leta tako službo, posveti se ji,

in, morda najdes v tem stanu srečo. Toda, zdi se mi, da nisi tega zmožna. Rekla si, da si po smrti svoje matere s 16. letom stopila v samostan. Šest let si tam dobro živila in lenobo pasla, šest let si hodila k spovedi in se v skrivnostni temi spovednice s tujimi moškimi menila o stvareh, o katerih bi se v nobeni spodobni družbi ne upala govoriti. Po užitkih hreniš. Svilene obleke bi rada nosila, dragocenosti bi rada imela, rada bi dobro in prijetno živila — e, dekle, ti nisi ne za natakarico, ne za hišino, ti si že danes izgubljena in vprašanje je samo, ali bo tvoj konec na gnojšču, kakor moj, ali pa boš končala kot pobožna dobrotvica cerkve in siromakov, ki jo bo vse spoštovalo, čeprav je z uničevanjem moških prisla do denarja.«

Adelgunda se še vedno ni gnila. Vsa zamaknjena je zrla na mizo in bila vsa bleda.

»Bodi pametna,« je čez nekaj časa zopet povzela Olimpija. »Stari Italijan ti napravi jutri vizito. Rekla sem mu, da si skoro nedolžno dekle, ki sveta še nič ne pozna. Stari norec je bogat. Stirideset let je služil cesarju malomarno in nepošteno — maščuj nad njim vse tiste, ki jim je delal krvice in vzemi mu denarja, kolikor moreš. Star pregovor pravi, da ima vsak moški v svojem srcu dremajočega prasca. Ti si pri starem Italijanu tega prasca zbudila, — dra-

ži ga čim dlje je mogoče, dokler ta prasec zopet ne zadremuje, boš staremu Italijanu lahko praznila žepo, kolikor boš hotela.«

»Ne morem,« je zdaj dihnila Adelgunda. »Starec se mi gabi. Ko bi mi bil simpatičen, ko bi ga mogla imeti rada — da, to bi bilo kaj drugega. Vem, da sem pokvarjena ženska, ali da bi se temu starcu hlinila ... ne, ne, ne.«

»Kako si še otročja!« je vzliknila Olimpija. »Ko sem bila jaz tvoje starosti, sem ravno tako govorila, in ker sem se tudi po teh nazorih ravnila, sem zaigrala vse svoje življenje. Veruj mi, Adelgunda, zate je bolje, da greškozorce pomivat in sobe pometat, kajti kot hišina ali natakarica boš laglje prišla do sreče, kakor v kateremkoli stanu, ki ti je še odprt.«

Molče sta popili čaj in zavzili svojo revno večerjico, potem je Olimpija začela svojo sobo spravljati v red.

»Ce pride jutri stari Italijan, mora že soba napraviti nanj dober utisk, je menila Olimpija. »Utisk solidnosti je neizogibno potreben. Mož je star in vajen elegantnih stanovanj, gledališko ciganstvo mu je gočovo zoperno. Tudi ti, Adelgunda, se moraš jutri opraviti preprosto ali ukusno. Med svojimi gledališkimi oblekami bom že dobila kaj pripravljena. Stari norec te ne sme imeti za

transki navadi. Pri čašah piva in vina in ob šumenu viharnih valov Črnega morja, smo se v ljubezni spominjali daljne slovenske domovine. Ko smo se v Varni poslavljali od dragega nam rojaka, so bile nam vsem rosne oči.

Jubilej slovenskega pedagoga.

Ta mesec slavi 60letnico svojega rojstva ravnatelj učiteljišča v Mariboru, g. Henrik Schreiner. Jubilant je eden najbolj marljivih delavcev na slovenskem vzgojeslovem polju, je delaven sotrudnik »Potnika«, pisatelj raznih šolskih knjig ter ustavnovitelj in predsednik »Slovenske Šolske Matice«. K njegovemu jubileju so mu čestitali: »Društvo slovenskih profesorjev«, »Slovenska Šolska Matica« in »Hrvatski Pedag. Književni zbor«. Tudi mi čestitamo zaslужnemu rodoljubu in pisatelju.

Policjske vesti.

Tatvina.

V Glogovici pri Kamniku se je skozi odprto okno splazil neznan tat v hišo gostilničarke Marije Novakove in se najprvo najdel svinjskega mesa ter napisl vina. Nato je ukradel sinu Ignacu srebrno žepno uro z dvojnim pokrovom in srebrno pancer verižico brez obeska. Sinu Franu je tat odnesel črno usnjato denarnico, v kateri je imel 2 K denarja, poleg tega pa tudi nove čevlje. Tudi tam službujoči dekli je vtihotapec vkradel denarnico, v kateri je imela 20 K denarja.

Nevarno pretil.

V Anžičevi gostilni v Hradeckem vasi je včeraj popival Ivan Blaževič delovodja, rodom iz Brežje. Mož se je zagledal v natakarico. Ker ima ona že izbranega ljubimca in je bil tudi prisoten, je postal Blaževič tako ljubosumen, da je zagrozil, da jih bode ustrelili. Ker sta se ga bala, sta poklicala na pomoč policijo, katera ga je vzela v varstvo in izročila deželnemu sodišču.

Razne stvari.

* Ponesrečena razsvetljava. Razsvetljava heidelberškega grada je zaradi velike nevihte nesrečno končala. Več tisoč ljudi se je zbralo, da občuduje razsvetljavo. Kar naenkrat izbruhne velik vihar. Vse je hitelo proti mostu, ki vodi čez reko Nekar, kjer je nastala velika panika. Mnogo ljudi je padlo v vodo. Enega otroka so v gneči zmečkali. Več oseb pogrešajo. Na reki, kjer je bilo sto in sto čolnov, je bilo še hujše. Signalne svetilke je vihar pogasnil. Ladje so se zadevale in nek parnik se je celo potopil.

kako lahkoživko, ki si jo danes pridobi, jutri pa zopet lahko otrese.«

»Ah, Olimpija, — ne morem, ne morem,« se je razjokala Adelgunda. »Za denar naj se prodam in še takemu grdemu starcu . . .«

»Ti si postala sentimentalna,« je nekoliko porogljivo vzklknila Olimpija. »Saj ti ne pravim, da se moraš prodati! Le prodajati se moraš. Stari norec te mora kupovati in kupovati, dobiti pa te ne sme. In če se boš nazadnje res prodala, se moraš prodati za drag denar. Svet te bo sodil samo po visokosti kupnine, ne po tvojem dejanju.«

Olimpija je sedla zopet k mizi in prijazno gladeč Adelgundi lepe lase, ji je tisto govorila:

»Glej, otrok, v življenju je že tako, da ni nikjer nič pravice. Ubogo dekle, ki se speča z vojakom, zaničuje ves svet, metresam visokih posvetnih in cerkvenih gospodov pa se vse klanja. Če ukrade siromašen, gladen človek par čevljev ali star dežnik, bi ga ljudje najraje ubili, če pa kdo ukrade milijon, ga isti ljudje občudujojo. Ravno tako je z ženskami. Postani bogata in vse te bo občudovalo in se ti klanjalo, pa naj si prišla na katerikoli način do bogastva; če pa se ti ne posreči obogateti, boš poginila za plotom in svet bo na te same pljuval, zakaj, ni je v stvarstvu tako neusmiljene bestije, kakor je človek.«

* Zapravljava žena. Lord Douglas, brat milijonarja markija Queensburškega, je vstopil k neki železnici in bo imel dva dolarja na dan plače. Lord, ki je imel prej velikanško premoženje, je izjavil, da ga je njegova zapravljava žena, ki je bila prej pevka v nekem tingel - tanglu, spravila ob vse premoženje.

* Anarhisti v Olomouci. »Mähr. Tagblatt« poroča, da se je olomuški policiji posrečilo, zaslediti tajno društvo čeških anarhistov. Društvo obstoji iz olomuških in novosadskih delaveev in je imelo naslov: »Združenje svobodnih anarhistov.«

* Dvesto steklih psov. V laški provinci Lecce se že nekoliko tednov razširja pasja steklina. Število steklih psov presega že število 200. 180 ljudi so psi ogrizli. Bolniki so v zdravniški oskrbi. Uradni pripravljalno celo vojsko na pse, katere se udeleže orožniki in vojaki, ker se prebivalstvo boji psov. V poslednjem tednu so ustrelili 60 psov.

* Bogat berač. V Augsburgu je umrl biviši drvar Janez Mayr v 65. letu. Bil je splošno poznana oseba, ki je živel od beračenja. Po njegovi smrti so našli v njegovem kovčegu skritih pod cunjam 80.000 mark, 7000 mark v zlatu in 15.000 mark v različnih turških, ruskih in avstroogrskih papirjih. Okoli 30.000 mark v obligacijah je sežgal pred svojo smrtjo. Ker Mayr ni bil oženjen in ker nima sorodnikov, napravi država prav dobro kupčijo.

* Brzovlak povozil štiri osebe. Pri postaji Parnek, blizu Monakovega, je zadel brzovlak v voz, na katerem so bile štiri osebe. Vse so bile ubite.

* Štrajk policistov Shanghain. Londonski »Morning Post« poročajo iz Shanghaia, da se je 90 pri policiji uslužbenih sikhov na poziv nekega učitelja spustalo. Zaprli so jih v nek angleški zapor.

* Nemiri v Južnem Kamerunu. V Južnem Kamerunu se je začel gibati ljudožrski narod Makasov. Upor je zelo nevaren. In pričakuje se, da se še bolj razsiri.

* Samomori v Pragi. V ponедeljek so se zgodili v Pragi kar trije samomori. Na državnem kolodvoru se je obesil skladnični delavec Jozef Horvátk. — Ko je prvozil podmokelski vlak ob 7. proti Pragi ter se je ustavil, ker je bil zaprt, se je zaslišal iz stranišča nekega voza strel. Zelezniško osobje je na to našlo nekega mladega moža s prestreljenimi prsi. Njegova legitimacija se je glasila na Jurija Korna, računskega asistenta. — V istem času se je v Riegrovem parku ustrelil iz nesrečne ljubezni 21letni materialist Zdislav Kryslík.

Olimpija se je počasi razpravljala in je legla v posteljo.

»Bili so časi, ko sem verjela v dobroto in v ljubezen,« je govorila, »in ker sem se po tem ravnala, sem uničila samo sebe. Na svetu ni ne dobre, ne ljubezni. Prava ženska je tista, ki vsa takata nagnjenja premaga in pozna le samo sebe, svojo srečo in svojo korist. Zdaj pa lahko noč, Adelgunda in stori, kar hočeš.«

Olimpija se je obrnila k zidu in zaspala, Adelgunda pa je ostala še dolgo za mizo, zatopljena v svoje misli. Vstala je šele, ko se je že zunaj daniilo. Na njenem obrazu pa ni bilo več izraza skrbi in žalosti, vsa se je smejal. Notranji boj je bil dobojevan in zmagoval je hrepnenje po užitku, po sijaju in bogastvu nad vsemi pomisleki.

»Saj mi ni odprta nobena druga pot,« je sama sebi v tolažbo mislila Adelgunda. »V kloštru sem se ravno dovolj pokvarila, da nisem za nobeno pošteno delo. Ali gorje Vam moškim! Gorje vsakemu posebe, kdor mi pride v roko in gorje vam vsem skupaj!«

Oblečena se je vrgla na posteljo in zaspala s pomilovalnim vzduhom: »Ti ubogi stari norec, kako se mi smiliš!«

(Dalej prihodnjih.)

* Umor iz pohotnosti. V gozdu pri Unterreitenau blizu Lindaua ob Bodenskem jezeru so našli osemletno hčerko nekega mizarja umorjeno. Imela je razparan trebuh. Umor je izvršil kak pohotnež.

* Velike slavnosti strelecov v Bernu. V Bernu so se začele velike slavnosti strelecov, ki bodo trajale do 31. julija. Udeleži se jih 670 društov s 30.000 strelici, med njimi mnogo tujecev. Med častnimi darovi je srebrni pozlačeni kelih nemšk. cesarja in sevresska vaza francoskega predsednika Fallièresa. Ti darovi imajo skupno vrednost 200.000 frankov.

Najnovejše vesti.

Dementi.

Dunaj, 21. julija. Dementirajo se poročila »Neue Freie Presse«, da se namerava pomnožiti obrežne štacije za torpedovke; najmanj pa se namerava napraviti tako postojanko v Gradežu.

Reakejonarna zarota na Turškem.

Carigrad, 21. julija. Poroča se, da je bil med glavnimi voditelji reakcionalne zarote neki bivši veliki vezir. Policija je aretirala več višjih častnikov. Baje so bili zapleteni v afero tudi nekateri poslanci, katerih imena policija že ve. Še številne nadaljnje aretacije se v najkrajšem času izvrše.

Šahovski turnir.

Hamburg, 21. julija. Včeraj se je pričel tu mednarodni šahovski turnir. Udeleži se ga 18 svetovnih mestrov. Zmagali so včeraj Schlächter z Dunaja, Salve z Draždan in Leonhard z Lipskega, ostali remis.

Posvetovanja češkega veleposestva.

Praga, 21. julija. Posvetovanja češkega veleposestva v nacionalno-politični vladni predlogi in o politični situaciji na Českem so se pričeli včeraj v palači grofa Thurna. Predseduje Clam-Martinič, ki je obenem referiral o nacionalno-političnem vprašanju.

Kretsko vprašanje.

Kanea, 21. julija. Mednarodne bojne ladje so včeraj popoldne zapustile pristanišče Kanea.

Bolgarska proti Turčiji.

Sofija, 21. julija. Oficijozni »Preporoc« napada najostreje turško vladu, ker je pustila razrožiti kristjane v Macedoniji, dočim je med mohamedanskim rodrom Muhadžirjev razdeljevala orožje.

Spor med kovinskimi delavci in delodajalcem na Ogrskem končan.

Budimpešta, 21. julija. Konflikt med delodajalcem in kovinskimi delavci se bo rešil mirno. Pričela so se pogajanja in pričakovati se sme, da bo v dveh dneh že odstranjena vsaka sporna točka.

Marijanski kongres v Solnogradu.

Solnograd, 21. julija. Marijanski kongres se je včeraj zaključil. Med neštevilnimi resolucijami se nahaja tudi ena, v kateri se zahteva, da se morajo upeljati marijanske kongregacije tudi v srednih in visokih šolah. (Op. ured.: Jako skromna zahteva klerikalcev.)

Za kratki čas.

Mož: Kaj vendar imaš, da si tako sitna. Vsako željo ti izpolnim, kar je mogoče sem pozoren . . .

Zena: Da, da! A kadar izkazuje mož svoje ženi pozornosti, takrat je čas, da postane žena pozorna na moža.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Rasto Pustolešek.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 20. julija 1910.

Termi.

Pšenica za oktober 1910. za 50 kg 9.42
Rž za oktober 1910. za 50 kg 7.05
Koruza za julij 1910. za 50 kg 5.62
Oves za oktober 1910. za 50 kg 7.17

Efektiv.

Mirneje.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 20. julija 1910.

Maložbeni papirji.	Dinarji	Blagovni
4% majeva renta	93.95	94.15
4.2% srebrna renta	97.80	98.1
4% avstr. kronski renta	93.85	94.05
4% ogr.	92.05	92.25
4% kranjsko deželno posojilo	96.50	—
4% k. o. češke dež. banke	94.25	95.25

Srečke.

Srečke iz 1. 1860 1/5	474.—	484.—
1864	325.—	331.—
zemeljske I. izdaje	297.75	303.75
II.	278.50	284.50
ogrskie hipotečne	247.50	253.50
dun. komunalne	531.—	541.—
avstr. kreditne	526.—	536.—
ljubljanske	80.75	86.75
avstr. rdeč. križa	64.50	68.50
ogr.	38.40	42.40
bazilika	28.40	32.40
turške	257.75	258.75

Deinice.

Ljubljanske kreditne banke	445.—	447.—

<tbl_r cells

Velička, mlada doga
ki sliši na ime „Renar“, 48
se je izgubila

Najditev naj jo pripelje na Sv. Petra
cesto št. 29 proti primerni nagradi.

Prešernove slike
prodaja in posila po poštini novzvezju
Iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 krov. 2073

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice

Ustanovljena leta 1882. 23
registrirana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem zadružnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83,116.121-11
upravnega premoženja K 20,775.510-59
obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$
brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica
sama za vložnike.
Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim pre-
metom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
Stanje hranilnih vlog nad K 20,000.000
Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $1\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po
 $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije; na menice po $6\frac{1}{2}\%$.
Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj
in praznikov.
Telefon št. 185. Poštne hranilnice račun št. 828.405.

Usojam si vladivo opozoriti, da sem prevzel

9

glavno zastopstvo „Prve Češke življenske zavarovalnice.“

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

„Trgovsko - obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Šelenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga
po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči
račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na
najrazličnejše načine. — **Ravnotam menjalnica:** zamenja tuj denar,
prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko.
— Eskomptira trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic,
dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni
pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Delniška glavnica:
K 5,000.000—

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po
 $4\frac{1}{2}\%$ čisto. — Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po dnevnih kurzih.

Rezervni zaklad:
K 450.000—

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Dolžnost

vsakega Slovence je,
da sklene zavarovalno
pogodbo bodisi za
življenje, ali pa proti
požaru le pri slovenski
banki »SLAVIJI«.

Podpiramo torej
domač slovanski za-
vod, da more naložo,
ki si jo je stavil, iz-
polniti v najširšem ob-
segu.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

.. Ogoromni rezervni fondi K 48,812.797— jamčijo za popolno varnost. ..

Banka „SLAVIJA“

ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“

razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj
smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“

razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom.

Banka „SLAVIJA“

je res slovenska zavarovalnica z veskozi slovansko - narodno upravo.
gmotno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim
dobrodelenim namenom.

Banka „SLAVIJA“

stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo naravnega gospodarstva.

Banka „SLAVIJA“

Vsa pojasnila daje drage volje

generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Slovenci!

Oklenimo se z vsemi
močmi gesla: »Svoji
k svojim!«

Osamosvojimo se na
narodno - gospodar-
skem polju!

Ne podcenjujmo se!
Bodimo odločni, mlač-
nost, obzirnost in ne-
doslednost, ki se čim
huje nad nami maču-
jejo, morajo izginiti.
Osvobodimo se tujega
jarma!

.. Največji, najvarnejši
slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 3.

.. Največji, najvarnejši
slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov krov.

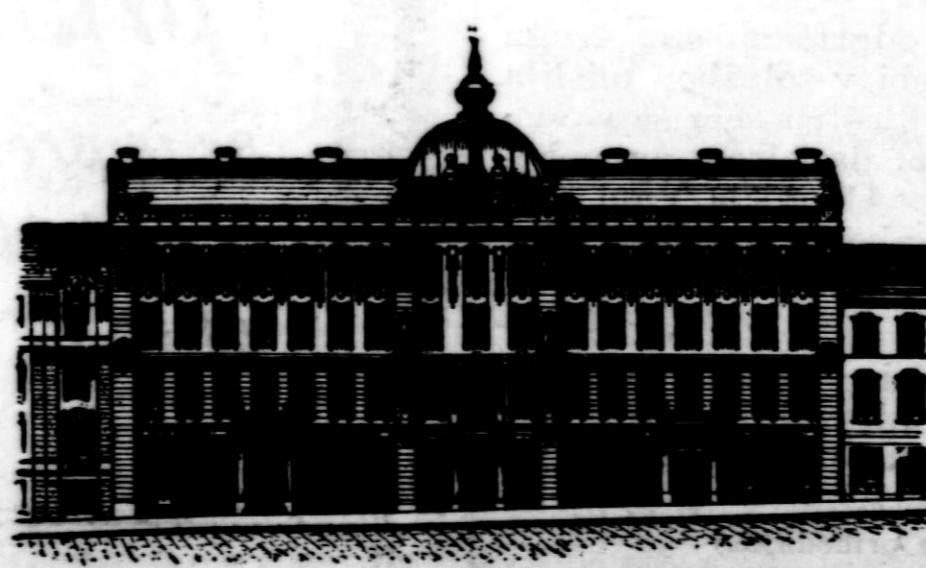
Obstoječih vlog nad 38 milijonov krov.

Rezervni zaklad nad 1 milijon krov.

Za varnost vloženega denarja jamči zraven
rezervnega zaklada še mestna občina
ljubljanska z vsem premoženjem in z vso
svojo močjo. Izguba vloženega denarja je
nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice,
potrjenih po c. kr. deželnih vlad, izključena
vsaka spekulacija z vloženim denarjem.

Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo
po $4\frac{1}{4}\%$ brez odbitka; nevzdignjene obresti se
pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov
denar.

Posojila na zemljišča po 5% obresti in proti
amortizaciji po najmanj $1\frac{1}{4}\%$ na leto. Daje po-
sojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače
hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev
in obrtnikov pa kreditno društvo.

4